

ПРИНЦИПИ НАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Бородіна В.І., Сагайдак-Нікітюк Р.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

sagaidak_rita@ukr.net

Сьогодні гостро постає питання організації сучасної системи надання фармацевтичної допомоги населенню в умовах надзвичайних ситуацій (НС). Фармацевтична допомога надається різними установами на етапах надання медичної допомоги з використанням різних за обсягом і рівнем організації ресурсів. Для удосконалення цієї системи необхідним є дослідження принципів, на яких повинна базуватися робота відповідних установ в умовах НС.

Методи дослідження: аналізу та синтезу, контент-аналізу, узагальнення результатів.

Узагальнення літературних джерел дозволяє згрупувати принципи, на яких будується робота фахівців фармації в США в умовах НС:

1. Залежно від рівня освіти та досвіду, фахівці фармації відіграють ключову роль в забезпеченні населення лікарськими засобами (ЛЗ) та виробами медичного призначення (ВМП) в умовах НС;

2. При виникненні НС громадяни США з фармацевтичною освітою підлягають призову в осередок ураження для:

- надання допомоги в постановці діагнозу й аналізі санітарних втрат;
- відпуск ЛЗ з федерального, регіонального, територіального або місцевого резервів залежно від рівня НС;
- забезпечення якості належної упаковки, маркування, зберігання, розподілу фармацевтичних препаратів;
- забезпечення відповідного розгортання аварійних джерел живлення для зберігання термолабільних ЛЗ і препаратів крові;
- консультації лікарів і осіб, які потрапили в зону небезпеки з питань застосування та використання ЛЗ;

3. Фахівці фармації в умовах НС повинен відслідковувати несприятливі побічні реакції, токсичність, канцерогенні, мутагенні та тератогенні ефекти, протипоказання, ефективність альтернативних ЛЗ, можливість розвитку стійкості інфекційних агентів.

4. У разі НС особи з фармацевтичною освітою зобов'язані співпрацювати з медичним персоналом й іншими особами, передбаченими законодавством для забезпечення правильної та індивідуальної лікарської терапії [1-3].

Аналіз досвіду роботи вітчизнах служб з НС дозволяє виділити такі принципи фармацевтичної допомоги населенню в умовах НС. До них належать:

- принцип централізації та децентралізації управління. Організація забезпечення ліками населення в НС здійснюється за територіальним принципом з урахуванням регіональних особливостей. Централізація передбачає координацію взаємодії сил і засобів державного рівня з силами і засобами територіального рівня.

- принцип планування – створення запасів на випадок виникнення НС і підготовка фармацевтичного персоналу для надання допомоги постраждалим в умовах НС;

- принцип моральної та юридичної відповідальності фармацевтичних працівників, задіяних в наданні фармацевтичної допомоги постраждалим в НС;

- принцип само- та взаємодопомоги – навчання засобами масової інформації (друкованої та усної, створення відеофільмів) населення правилам надання першої медичної і лікарської допомоги у вигляді само- та взаємодопомоги і адекватної поведінки при різних видах катастроф.

Наведені принципи повинні реалізовуватися при організації діяльності відповідних служб і спрямовані на удосконалення системи фармацевтичної допомоги постраждалим в НС, що забезпечують ефективність, доступність і своєчасність її надання.

Література

1. American Society of Health-System Pharmacists in emergency preparedness. // *Ara. J. Health-Syst Pharm.* – 2003. – № 60. – С. 193-195.

2. Waugh, W. L. Emergency Management : Principles and Practice for Local Government / W. L. Waugh, K. J. Tierney. – Press, International City Management Association, Washington, D.C. – 2007. – 366 p.

3. Ибрагимова, Г. Я. К вопросу разработки принципов оказания лекарственной помощи пострадавшим в условиях чрезвычайной ситуации / Г. Я. Ибрагимова, Р. В. Насыров, К. Х. Шакуров // Проблемы прогнозирования, предупреждения и ликвидации последствий чрезвычайных ситуаций : III Всероссийская науч.-практ. конф. – Уфа, 2002. – С. 316-318.